

PETROZSÉNY és VIDÉKE

TÁRSADALMI, KÖZGAZDASÁGI és VEGYES TARTALMU HETILAP. — MEGJELENIK MINDEN VASÁRNAP REGGEL.

A lap előfizetési ára:

Egy negyedévre	2 kor.	Egészévre	8 kor.
Fél évre	4 .	Egyes szám ára	20 fil.

A lap szellemi részét illető közlemények a „Petrozsény és Vidéke” szerkesztőségéhez; az előfizetések pedig a kiadóhivatalhoz küldendők.

Hirdetések, valamint nyilvtéri közlemények mérsékelt áron számíttatnak.

A népoktatási törvény revíziója.

Az 1868 évi XXXVIII-ik t.-cz. már megalakításakor is nagyon hiányosnak, egyes intézkedéseiben meg nem felelőnek bizonyult.

Igen korai volt kimondani benne az általános tankötelezettséget. Mindenütt, a hová szavunk elért, hibáztattuk a törvény ezen intézkedését s évek-során át szaktestületek előtt nyilvános előadásokban sürgetvén a törvény revízióját, különös súlyt fektettünk ezen szakasz kihagyására; mert nemzedékeket rontottunk meg vele erkölcsi, szellemi és fizikai tekintetben.

Milyen más képe lenne most ez ország közoktatásügyének, ha a törvény úgy rendelkezik, hogy minden községben, hol legalább 30 tanuló önként jelentkezik, az iskolába, az állam tantermet rendez be kellő felszereléssel s abba képesített tanítót nevez ki. Gyönyörűség lett volna tapasztalni, hogy a szülők látva az eredményes haladást, évről-évre mint szaporodtak volna ez iskolák s bennők a tanulók száma. E helyett egy-egy dohos, rosz világítású tanterembe zsufoltak 150—200 tanuló egyetlen tanító vezetése alatt; hogy képzelet valaki, hogy ilyen tömeget nemcsak tanítani, de felügyelni is képes legyen egy tanító. A kellő felügyelet hiányában egy-egy vásott rosz gyerekek, minden csinját, hibáját, sőt bűnét is el-sajátította a többi, tehát erkölcsileg nagy kárt okoztunk; mivel tanítani képtelenség ennyi gyermekeket, a nevelő oktatás helyett csak a roszban gyarapodtak s így sem a tanítvány sem a szülő nem tekintették az iskolát a kisdetek templomá-

nak, hanem duhajkodó helynek és alkalomnak s így meggyűlöltették velők hosszú időre. Fizikai fejlettségét pedig a hosszos ülés, a rosz világításban való foglalkozás, nagyban hátráltatta s meleg ágya lett az iskola minden ragályos, fertőző betegségnek. Ez az eredménye mai napon az általános tankötelezettségnek, s ne hídje senki, hogy kevesebb volt a veszély, ha egyes iskolákban csak 80 tanuló zsufoltak be. Mert a törvény által rendelt 0.8—1.2□ méternyi területet vajmi kevés helyen tarthatták meg. Zaklatták a gyermekeket, zálogolták, büntették a szülő olyan dolog elmulasztásáért, mely neki nem hogy hasznára, de igen sok esetben kárára volt. A tanulság pedig az, hogy 36 éven keresztül nem tudták végrehajtani az általános tankötelezettséget s az eredmény minden törekvés dacára az, hogy az ország lakosságának 39%-je ma sem tud írni és olvasni.

Az elmondottak bizonyítását a közelben is megtalálhatjuk, menjen el bárki az állami népiskola záróvizsgájára s ott saját tapasztalatából fog meggyőződni, hogy a szeptemberben felvett tanulóknak még 50%-ka sem tanult meg írni és olvasni.

És most még is a javaslat 1 §-a nemesak, hogy egész ridegségében fentartja az általános tankötelezettséget, hanem 8 § dráko szigorral rendeli büntetni a szülő, aki gyermekét az iskolától visszatartja; az esetet kihágásnak minősíti s 100 koronaig terjedő büntetéssel sújta, mely megfelelő elzárásra változtatható, vagy egy napi elzárás helyett egy napi közmunkát köteles teljesíteni. Pedig ha ily szigorú büntetések terhe alatt kényszerítünk minden gyermeket az iskolába, akkor

megfelelő iskolákról is kellene gondoskodni. Nem akarunk Budapest, Nagyvárad, Kolozsvár, Marosvásárhely s az ország számtalan községére hivatkozni, csak Petrozsényre mutatunk, hol a tankötelesek száza évek óta iskola nélkül vannak s nem használt a gondnokság semmi nemű indokolt felterjesztése, hogy elegendő iskolát állítsanak az uccákon kóborló tankötelesek számára. A most folyó iskolai évben is 300-at meghaladó tanköteles lézeng iskola hiányában. Minden felterjesztésünkre azt a választ kaptuk, hogy nincs pénz. De ha nincs pénz, miért hozunk oly törvényt, melyet már pénzhányában nem vagyunk képesek végrehajtani.

Az általános tankötelezettséget már az is ilusoriussá teszi, hogy minden gyermeket hat éves korának betöltésétől kényszerít az iskolába járásra. Nincs nekünk, közegészségügyi tanácsunk, mely fölvilágosítaná a Minisztert, hogy a hat éves gyermek agya csak kivételesen van annyira fejlődve, hogy ezt rendszeres munkára lehessen kényszeríteni, mert az írás-olvasás megtanulása egy kis gyermekre nézve sokkal nagyobb munka, mint egy érettségű tett fiatal embernek a felsőbb mathezés s mégis könnyen végzik az egyetemet anélkül, hogy a felsőbb számtani műveletekben jártasságuk volna. Minden orvos ki figyelemmel kíséri a gyermek szellemi fejlődését, igazat fog nekünk adni, hogy a hat éves életkor nem elegendő a rendszeres iskoláztatás megkezdésére. A francia orvosok könyvtárok irtak e tárgyról, s mindnyáján megegyeznek abban, hogy hét éves kora előtt nem lehet a gyermeket rendes tanulásra kényszeríteni.

A mindennapi iskolába járásra csak a 12

„Petrozsény és Vidéke” tárczája.

Nászutazás. *)

(Valósággá vált regény.)

Egy este azt mondtam Esztának:

— Készülj utra. El kell menned Münchenbe. A-jánlani foglak Liezenmayer tanárnak, aki festőnőnek fog kiképezni.

Azt kérdezte tőlem: „többet tud az a müncheni tanár, mint ön?”

— A rajzolásban tökéletes. Hiszen ismered a Faust-illusztrációit.

— De hát miért akar ön most egyszerre elküldeni?

— Azért, hogy legyen belőled valami. Ugyanazt a művészi segélyösszeget, amit Bandinak adtam s amire annak már nincs szüksége, ezentul neked fogom adni, amíg önálló művészi nevet nem szerzesz magadnak.

— De hát miért kell nekem most mindjárt elutaznom, mikor nyáron minden festőakadémia szünetel s a tanárok is utaznak, fürdőznek, a nyaralókban pihennek?

Erre aztán megkellett mondanom az én okomat.

— Azért, mert nekem, az orvosom tanácsára, mi-

*) (Jókai Mór »Öreg ember nem vén ember« című regénye 1899 év szeptember hó 23-án jelent meg. Jókai ebben írta meg előre házassága történetét, mivel e munkája a petrozsényi nyilvános könyvtárak egyikében sincs meg s tudunkkal a magán könyvtárakban sincs meg, itt közöljük a regény egy fejezetét, azt, a mely házassága szempontjából a legérdekesebb.)

nél előbb el kell utaznom Olaszországba vagy talán Afrikába.

Erre valami kimondhatatlan fájdalom kifejezésével tekintett a szemembe s azt rebegé: „hát nem szeret ön már engem?”

„Hát nem szeret ön már engem?” S a mikor ezt mondta, a kezemet az ajkához emelte és megcsókolta.

Feleltem rá: de igen Eszta szeretlek. Erre a szóra egyszerre a nyakamba borult, átkarolta a fejemet, megcsókolta az ajkamat és sirt.

Az első érzés volt nálam az ijedség. Az az ijedség, amit az ember érez (a becsületes ember), mikor véletlenül egy nagy kincsre talál: »ez nem az enyém, ez a másé; de az enyém lett, én találtam.«

Aztán valami kevély melegség hevíté át a belsőmet.

Én még merek élni! Én még érdemes vagyok arra, hogy éljek! A szivdobbanásomnak még visszhangja támad!

Vakmerő lettem. Utána mertem nyulni a talált kincsnek. Azt súgtam a leányk: „kérdezd ezt tőlem tegezve.”

Elrejté az arcát az arcom mögé s alig hallhatón susogá: szeretsz-e?

Akkor aztán magambaz szoritám igazán.

— Szeretlek Eszta. És mindig szeretni foglak.

— Akkor engemet is magaddal viszel az utra.

— Velem jössz.

Ezen aztán elkezdett nevetni, tapsolni, tánczolt mint egy maenade.

Együtt utazni, — végig a szép Itálián, — egy férfinak egy nővel: — olyan kacagató egy ötlet ez!

Én hagytam kacagni. Magamban nem találtam benne semmi nevetni valót. Ez bizony végzet! Így hozta a sors. — Levontam belőle a következményeket.

Egész nap jókedvű volt, mint a madár. Egyre dalolt. Csak akkor tudtam meg, hogy milyen szép ének hangja van s mennyi mindenféle dalt tud. Ugyan hol szerezte? S hogy tudta ugy elrejtegetni? Igaz! Hisz iskolába is járt.

Ebéd fölött folyvást az uti tervokről fecsegett. Hová fogunk menni? Velenczébe, Florenczébe, Romába, Nápolyba, Sorrentóba, Capri szigetére. Miket kell az utra, beszerezni? Piros matrozsiplkát magának, angol utazó süveget nekem. Jó meleg plédet, mely éjszaka takaróul is szolgál; erőstalu bakkanecokat a Vézuv-mászáshoz, uti mindenfélés táskát, kulacsot, étkeskosarat, írószerszámot, turistatapaszt, zsebbe dugható ivópoharat. (Mintha mindig ezen gondolkozott volna.) Nekem pedig ezeket mind fel kellett írnom a jegyzék-tárczámba. Az amatőr fotográfépet ne felejtjük el, ami egy táskában elfér.

Azt hitte, hogy ezzel minden rendben van.

Engem sértett valami gondolat.

Az, hogy nem fél tőlem. Hát igazán olyan biztosíték az az ősz szakáll, hogy azt félelem nélkül megcibálhatja minden gyermek?

Gyermekek hiszi ez magát, engemet pedig „a hegyek vénjének?”

Szeretett volna már délután befogatni s a városban mindent megvásárolni.

Mondtam neki, hogy ma ünnep van, minden bolt be van zárva. Majd holnap bemehetünk együtt. Nekem is sok elintézni való dolgom van.

éves kor betöltéseig voltak kötelesek eddig a gyermekek, az új javaslat 3 §-a azt rendeli, hogy: „az a tanköteles, ki az elemi népiskola mindennapi tanfolyamának elvégzése után sem sajátította el az elemi népoktatás feladatátul kitűzött legszükségesebb tudnivalókat” köteles még egy évig a mindennapi iskolába járni. Tehát a mindennapi tanfolyam elvégzése után a népiskola hatodik osztályát ismételni köteles. De uram fia! ha szerte nézünk a hazában, azt látjuk, hogy a tanköteleseknek még 10% sem jut a hatodik osztályba. Most már azt a szülőt a ki gyakran rendkívüli gondok és nélkülözések között a hatodik osztály elvégzéseig taníttatta gyermekét, ha a gondnokság arra itéli, még egy évig kell nélkülöznie gyermeke segítő kezét, mert hisz nemcsak a fiukról, hanem a leányokról is rendelkezik a javaslat.

A többi 90% alig végez egy-két osztályt. legfőlegb négyet; az illet, mert nem végezte el a mindennapi tanfolyamot, futni engedik; hol van itt az osztó igazság? Különböben alig hisszük, hogy így értené a Miniszter!

Bármiként hányjuk, vessük is a dolgot, elhibázott rendelkezés az általános tankötelezettség mindaddig, amíg az állam elegendő pénzzel nem rendelkezik, hogy az összes tanköteleseknek iskolát állíthasson.

Nem a tankötelezettség teljes szigorral való végrehajtása szállítja le az irni-olvasni nem tudók százalékát, hanem a minél több és jobb iskola felállítása; mondjuk, hogy jó iskola, mert ha a szülő azzal védekezhetik, hogy gyermekemről letépik a ruhát, de 8 hónap alatt még a betűket sem tanulta meg ismerni, akkor az iskola csak teher a népen. Aligha nem az ilyen esetek miatt mulasztottak a múlt iskolai évben is 9.436.773 félnapot.

Még igen nagyon sok kifogásolni valónk van a javaslatban különösen magyar nemzeti szempontból; de alkalom adtán azokra is vissza fogunk térni.

KÜLÖNFÉLÉK.

— **Egyházfejedelem** Petrozsény és Vidékén. Dr. Hosszu Vazul lugosi gör. kath. püspök, kit Déván a vasuti állomásnál f. hó 28-án délelőtt 11 órakor Pogány Béla vármegyénk alispánja üdvözölt lelkesen éljenő

Egyszer aztán odasimult hozzám, mint a törleszkedő maeska s azt sugá a fülembe: »de ugyebár az újságok nem fogják kiírni, hogy »ön« — hogy »te« — hogy »mink« Olaszországba utazunk?

(Aha! tehát még is megrezzent a szemérem hurja a lelkében!)

— De bizonyosan kifogják írni.

Erre aztán elkomorodott, meggyult az arca, a szempilláit lesütötte.

Kis idő múlva ezt kérdezte tőlem:

— Mikor kelünk az olaszországi utra?

— Éppen holnapoz két hétre.

Erre fanyalgó nyafogásra fogta a beszédet.

— De hát mért olyan hosszú idő múlva?

— Azért, mert a neveinknek két hétig kell kifüggesztve lenni az anyakönyvvezető hivatalos tábláján. Erre a szóra csak odarogyott a lábaimhoz, átölelte a térdeimet és zokogott.

... Hát már ezt így hozták a csillagok.

Nászutazás.

Igen czélszerű intézménye az új kornak.

Az én gyermekkoromban hire sem volt ennek. Ugyan kedves dolog is lett volna, kijutazni forsponttal delizsánczezal, megszállni hideg albergókban, lakomázní makaronit, kolomájot, hazajönni tűzgyökeres katarussal s visszaemlékezni a szép délszaki vidékekre, az onnan hozott reumára.

A gőzgépek világa kellett ehhez.

... Valami újságban olvastam a vidéki hírek között, hogy egy bácskai földesur leánya férjhez ment egy szomszéd birtokos legényhez. Esküvő után, mikor

nagyközönség előtt, szombaton délután 4 órakor Petrozsénybe érkezett. Buda Károly főszolgabíró várta és üdvözölte járása határán. A berobogó vonatot százakra menő közönség Isten hoztjára, az ip. test. zászlója alatt az egyenruhába öltözött bányászok díszes hosszú sorának „Jó szerencsét”-je és a salgótarjáni bányatársulat teljes zenekarának hangjai fogadták. Petrozsény és járásának minden testülete megjelent a főpap fogadására. Az elhangzott üdvözlő harsonák után Varjassy István első jegyző és Janza Vazul mondották el szonoki hévvel ügyes fogadó beszédüket. A főpásztor areczán minden mondat után meglátszott a fokozódó jólesés érzete s a meleg hangon mondottakat épen oly melegen viszonzotta s köszönte meg a meglepően szíves fogadtatást. Innen a templom felé tartott, kísérve a nagyközönség által. Az isten dicsőítésére épített eme díszes hajlékban, melyet ez alkalomra az egyházközönség teljesen újra öltöztetett, Rádik István főesperes és lelkes üdvözölte a belépő egyházfejedelmet harangzugás és mozsár-ágyuzások közepette. E magas szárnyalású és lelkesítően elmondott beszédet is szép szavakban viszonzva, háláadó imát mondott. Az ittartozkodásról összeállított és mult számunkban részletesen ismertetett program minden pontja be lesz tartva; lefolyásukról jövő számunkban referálni fogunk. Itt még csak annyit jegyzünk meg, hogy az egyházfejedelem jelen lesz az iskola-ronyi gör. kath. iskola június hó 1-én megtartandó évszázó vizsgáján is. Ennek az iskolának tanítója Csupa-Lukrécia; egy vasszorgalmu, derék munkása a nemzetnek. Két tavalyi vizsgán a szülők elragadtatva a tanításban elért szép eredménytől önként megadoztatták magukat s 100 koronával megjutalmazták.

— **Uj orvos.** Dr. Nesztör Kálmán a salgótarjáni kösznébánya társulat újonnan kinevezett orvosa, ki a Dr. Bottenstein Samu elhalálzásával megüresedett társulati orvosi állással kapcsolatos teendőket van hivatva végezni, működését Petrozsény székhellyel már megkezdette.

— **Esküvő.** Goldmán Henrich fűrészvállalati hivatalnok és Berger Márton kedves és művelt leánya Gizella, június hó 7-én esküszik egymásnak örök hűséget a hátszegi izraelita templomban.

— **Táncvizsga.** A folyó évi június hó 4-én, a társulati vendéglő termében, a tanított növendékeimmel tartandó zárt táncvizsgára és ezzel, a felnőttek részére egybekötött tánczosztorúskára tisztelettel meghívom. Kezdetre a táncvizsgának 8 órakor, a tánczosztorúskának 10 órakor. Belépődíj: Személyenkint 2 korona, családjegy 4 kor. T. címet annál is inkább bátorodom ezen kétségkívül élvezetes estére meghívni, mivel e zárviszgan a legújabb, s még Petrozsényben nem látott táncokat fogom tanítványaimmal bemutatni. Teljes tisztelettel:

NEUMANN MÁRKUS

okl. t. és illem t. Bp.

— A „Petrozsényi és Járasi Ipartestület” a kiállítási érmek és oklevelek kiosztása alkalmából 1904.

évi június hó 5-én a saját pénztára javára a Wagner szálloda nagytermében táncvizsgálommal egybekötött hangversenyt rendez, melyre kívül czimzett urat és b. családját tisztelettel meghívja a Petrozsényi és Járasi Ipartestület előjárósága. Belépődíj: Személyjegy 1.60; Családjegy 3 kor. A hírlapilag nyugtázandó felülfizetések köszönettel fogadtatnak. Kezdetre este 8 órakor.

— **Haláleset.** Egy szorgalmas és munkás életnek vetett véget a körülhatetlen halál, Horváth János petrilla-deákányai bányatársulati vállalkozó f. hó 26-án d. u. 2 órakor, életének 35 ik, boldog házasságának 11 ik évében, rövid szenvedés után jobblétre szenderült. Nagy részvét mellett helyezették el hülttetemeit örök nyugalomra a petrozsenyi sírkertbe. Lelki nyugalmáért e hó 30-án a róm. kath. templomban engesztelő szentmiseáldozat lesz. A meglepően díszes temetést Sárossy József rendezte.

— **Továbbképző tanfolyamokat** rendez a v. és kö. miniszter július 11-én kezdődő 3 heti időtartamra a férfitanítók számára Budapesten, Baján, Pápán, Mórban, Déván és Mármaroszigeten; tanítónők számára Kolozsvárt és Szabadkán. Mindegyikre főlvetetik 50 hallgató. Azok közül 30 ingyenes ellátást nyer az illető képzőintézetben, 20 ugyanott láttatik el 20 korona kedvezményes díjért. Utiköltsége (másodosztályu vasuti jegy, vagy a kész fuvarköltőség) valamennyi felvett tanfolyamhallgatónak meg fog téríteni. Felvételtől folyamodhatnak bármily jellegű iskolánál működő tanítók és tanítónők. Bélyegtelen kérvényeket az illetékes kir. tanfelügyelőnél kell benyújtaniok június 5-ig. A kérvényben jelezzék, hogy melyik tanfolyamra kíváncznak és, hogy szükség esetén önköltségen is elfogadják e a főlvételt.

Kelt Déván, 1904. május 19-én.

Hunyadvármegye kir. tanfelügyelősége.

— **Éjjeli lövöldözések.** Ugy látszik, hogy azokra az éjjeli lövöldözőkre a hatóság nem tudja rátenni a kezét. Pedig csak egyszer kezébe kerültek volna erőlyes rendőrségünknek, tudom isten nem merészelnének, — legyen bár születés napja, nevenapja, vagy házassági jubileuma a sogornak, pisztolyokkal, dinamittal s különféle robbantó szerrel — durrantani a sötét éj leple alatt, megriasztani és nyugalmából felzavarni a békés honpolgárokat. Pünkösöd éjszakáján több helyen fordult elő ilyen lövöldözés. A tettesek kipuhatolására és feljelentésére e helyen is felhívjuk a rendőrség figyelmét.

— **A köztisztaságról.** Biztos kutforrásból nyert értesülésünk van arról, hogy az előjáróságok a hatáskörükben álló modok felhasználásával mindent elkövetnek arra nézve, hogy a köztisztaság követelményeinek, — különös tekintettel az egészségügyre, a mi a meglevő körülmények között, a meleg napok beálltával veszélynek van kitéve, — a lakosság, illetőleg a háztulajdonosok szigoruan eleget tegyenek. És mégis mit látunk. Reggelenkint az éjjeli piszkokat kiöntve a járdán, a járda elé vagy az uteza közepére, — a ki nem hiszi

mind nagyon örült.

Elyttem a nevezetes színházakba, a hol világhírű művészeket hallhatott. Ő még nem ismerte a színészetet másból, mint a színtanodai növendékek proba előadásából, amikre a barátainktól ingyen belépti jegyet kapott. Egész felmagasztosult az új élvezettől. Azzal biztatott, hogy ő is szerez magának olyan bajadér jelmezt, mint az a primadonna s ha ezt felveszi, úgy fog énekelni nekem, mint az.

Romába már professzora voltam. Híztóriát, archaéológiát, architecturát prelegáltam neki. Gyorsan megfogalmazott minden a fejében. Az egész uton tanítottam olaszul, mint egy nyelvmester. Dicselkedett vele, hogy mennyi szót tud már.

A Lidón megtanítottam uszni. Nápolyban szándékolozni, megszerettetém vele a tengert.

Utközben olvastam fel neki Dántéből, Ariostóból, Heineből. Az utolsó egyszerre kedvencez kítőjévé lett.

A bajaei albergóban megtanítottam rizzottot, pasztikiot csinálni. Imádtá az olasz konyhát. Majd ő fogja azt otthon produkálni.

Robában vettem neki esodativó amuleteket, amiket nyaklánczon, karperecezen kell viselni. Hitt bennök.

Hát azokról a bübbjós alkonyatokról mit beszéljek, amiket egymás mellett úgy végig élveztünk Sorrentóban, Capri szigetén, amikor az ember alig tud megválni a ragyogó éjszakától; itt még a csillagok is melegezt, sütnék. Vannak érzékeny idegek, a mik még a csillagok melegeit is megérik. (Hisz azok is napok.)

S aztán mikor hazatértünk, kosarakat töltöttem meg az ő kedvencez növényeivel, amik otthon az ő szobáját fogják díszíteni. (Azokhoz még konzuli engedélyt

meggyőződhetik, hogy Petrozsény legszebb utcája, a Kosuth Lajos utca egy némely lakónál állandó személtérakodóhely. Nemesak a többi községekben, hanem itt a központban is egy-egy udvar úgy tele van mindenféle egymásra halmozott piszokkal, hogy az oda belépőt csaknem a guta környékezi. Hát biz ez szégyenletes s a mi fő egészségtelen állapot. Ilyen körülmények között aztán senki se ütközzék meg azon, ha egyszer csak azon veszi észre magát, hogy az előjáróság udvarába toppan s ha azt nem találja elég tisztának a háztulajdonosnak és a lakóknak nyakába nyomja a törvényszabta és nem is olyan kiesiny, birságot. Ugy látszik eddig az előjáróságok jóakaratu figyelmztetését sokan falrahányt borsónak tekintették.

— **Roncsoló toroklób.** Job Antal petrozsényi erdővédnek Ferencz nevű kilenc éves iskolás fiacskája f. hó 25-én roncsoló toroklóbban meghalt. A vesztés az apát annyira megszorította, hogy főbe akarta lőni magát. Az öngyilkosságot a szomszédok akadályozták meg.

— **Véres verekedés** a szabadban Piros pünkösöd másodnapján. A mióta az egek Ura vidékünk szépségeinek koronáját, a szurdoki szoros változatosságban gazdag hegyeivel megteremtette, e kirándulási hely annyi vendéget, mint a mennyi ott pünkösöd másodnapján volt, ritkán látott; az erdő rendes énekeseit emberi dal és zene váltotta fel. Emelték a hangulatot az iszkronyi gör. kath. és a Maderspach-féle fűrésztelép iskolájának tanulói, kik tanítóik vezetésével a kirándulók hangversenyt rendeztek a kirándulók gyönyörködtetésére. És éppen ekkor kellett annak az eléggé el nem ítélhető verekedésnek történnie. Egy fiú egyszer csak elkialtja magát, hogy talált egy ezüst órá. Jelentkezett is rögtön egy berugott tulajdonos, ki köszönet helyett, durván rákiáltott, s megtámadta a becsületet kis megtalálót s követelte, hogy a lánczot is adja oda. A közelben levők a megtámadottnak védelmére siettek. Ekkor lett aztán hadd el hadd, mely

is kellett kijármom, hogy a határon áteresszék.)

Hát nem szép nászutazás?

? ? ?

Nem kell minden kérdésre felelni! Azt mondta a híres pápai professzor, Márton Ferencz a nagy grammatikus.

Hisz a páros életnek a gyönyörű a lelkes állatra nézve nemesak abból állnak, amiből a tengeri nyulé.

A lelkeknek is van közös együttélésük. Az érzelmek ölelkezése is gyönyör. S a gondolatok fogamzanak.

Hát ez mind elmélet. Cziromos víz.

De a gyakorlat is kínál valamit.

Mindennek van surragoluma, kávénak, dajkatejnek. A boldogságnak is van.

Legelőször is jólét. A kényelem; diszes lakás, háztartás, urnói intézkedés. Födolog a toalet, a divatszabta izlés érvényesülése. Hogy a szép öltözetek bemutatathatók legyenek, ahhoz kell színház és hangverseny látogatás.

Ez még mind nem elég. A pótboldogságnak társadalmi állás is kell. Az asszonyt be kell vezetni a világba.

Hisz énnekem nagy társadalmi ismerettségem van. Urak és urhölgyek a társadalmi rangfokozat minden czímzéséin végig. Azokat sorba látogatjuk, párosan, olyan időben, amikor tudjuk, hogy nem fogadnak, a kapusnál átadjuk a névjegyeinket, mind a kettőt. És aztán egy hét alatt mi is megtaláljuk a magunk kapusánál a látogatásunkat visszaadott (de a hintóból ki nem szállt) uraknak és asszonyoknak a dupla névjegyeit. — No ez mind jó arra, hogy az asszony a palizander asztalkán kiterítsen egy egész halmaz látogatójegyet a legelőkelőbb nevekkkel kérkedőket, némelyik koronás domborművel is ellátva.

Hanem maguk a névjegy tulajdonosai nagyon kések vele, hogy ránk nyissák az ajtót.

A high life körülvan palánkolva. Megtaláljuk az exkluzív irányzatokat a politikai okokban.

Csak az anyakönyvvezető kötött bennünket össze. Az egyházi esketésre nem gondoltunk. Hogy miért nem annak is oka volt.

Hát bizony a „szalonokba” csak a templom ajtón keresztül lehet bejutni.

Ezt nem lehet erőltetni. No hát jól van. A régi időkben sem frekváltak az uri társaságokat.

Van nekünk saját világunk. Itt van a bohème.

az arczokon is csattant. Kódobálás ütlegetés egymást érték. Életben nem esett kár. Hogy véres fejvel hányan kerültek haza arról kiküldött helyszíni tudósítók nem emlékeznek meg.

— **Concert și producțiuni.** Román hangversenyt rendez május hó 29-én a hunyadi románok énekkara a Wagner szálloda nagytermében. A zene és ének minden nyelven szép és mi, mint mindig, mindenkit, a hunyadi kirándulókat is örömmel, tárt karokkal fogadjuk; egyet azonban nem hagyhatunk említés nélkül, a mi Petrozsény intelligens közönségének legnagyobb részét, kiknek legalább 70%-a tiszta magyarajku, kellemetlenül lepett meg. A mi helybeli derék románestvéreink, valahányszor románhangversenyt rendeztek, annak nemesak meghívóját, hanem műsorát is a második oldalon magyarul is jelezték. Ennyit csupa udvariaságból a hunyadiaktól is elvártunk volna.

— **Vonatkiállítás.** A folyó hó 21-én éjjel 11 órakor Petrozsényből Krivádiára érkezett tehervonat 16-ik és az ezt követő két kocsija a bejáratú vonalon, eddig meg nem állapíthatott okból, de hihetőleg váltakozó-kenés következtében, kisikamlott. A kocsik farészei összetörték. Emberben kár nem történt, csak a forgalom lett egy pár óráig megakadályozva.

— **A varva várt eső** f. hó 25-én virradóra megérkezett, de nem olyan arányban, mint a hogy azt vidékünk rég kiszikkadt földjének növényei szomjuhozták. Tudvalevő, hogy vidékünk őslakossága a marhaállományból él s így nem esoda, ha örömmel néznek, hogy az ég felettünk beboruljon s esatornái állandó termékenyítő esővel öntözzék a nélkülözhetetlen terjedelmes legelő-és kaszálóterületeket.

Hasznos tudnivalók.

Az alkohol hatása a testi és szellemi életre.

Irta és április hó 12-én Vulkánban tartott járásköri tanítói gyűlésen felolvasta: Bakó Lajos.

(Folyt.)

Ha ily rettenetesen pusztít az alkohol a felnőttek szervezetében, mily rendkívül gyors és nagy lehet hatása a gyenge gyermeki testben?

Igaz, — hogy sokszor a gyermekek ártatlanul lakolnak apáik büneiért. Már a görögök is butító hatást tulajdonítottak a szesznek; azt tartották ugyanis, hogy Jupiter a sánta és kissé hülye Vulkánt részeg állapotban nemzette. Év ezredek óta él az emberek közt az a nézet, hogy a részeges családból származott gyermekek elfajulnak. Bár ezt tudományos uton bebizonyítani nehéz, mégis sikerült 10-15 esetet megfigyelni, melyek a nézet helyességét támogatni látszanak. Biztos tudomásunk van azonban arról, hogy iszákos szülőtől származó gyermekek igen gyakran elkorcsosulnak úgy testileg, mint szellemileg, hiszen már Darwin öregapja figyelmeztetett erre s azon körülményre, hogy az elfajzás ivadékról-ivadékra súlyosbodig s végül a nemzedék kihaltására vezet. Ennek főoka talán abban rejlik, hogy az örökölt rendellenességek között első helyen áll az iszákoságra való hajlam és e mellett a szesznek rossz szul tűrése, mely már a második nemzedékben jelentkezik.

E második generációban leggyakoribb a szeszörjüngés. Az ilyen egyén betegsége okozta helyzetét felfogni és megítélni nem képes, magán uralkodni nem tud, magaviselete mindig botrányosabb lesz, erkölcsi érzékei eltompulnak, jelleme hanyatlak, ösztönének, szélszéleinek vakon enged, gondolkozását, eszelekvését ezek irányítják. Mindig fokozódó izgékonyasága esztelen erőszakoskodásra, brutalitásokra vezet, egész tevékenysége czélszerűtlen és már esekély inger is büntett elkövetésére indíthatja. — Az ilyen beteg mindig önzőbb lesz, saját egyéniségét tulbecsüli és szenvedélye következményeiért, anyagi és testi romlásáért, leszálított munkaképességeért mindent és mindenkit tesz felelőssé, csak magát és iszákos voltát nem. Másokat okolván saját nyomoráért e gondolat mindig erősebb gyökeret ver benne és mindenütt üldöztetést, ellenségeket lát. Majd öntudata jobban elhomályosul, a kéjes mámor ellenkezőbe esap át, nem létező sötét alakokat lát, fenyegető szózatokat hall, félelmi érzetei a végtelenségig fokozódnak, haját, ruháit tépi, szagatja — egy szóval — kifejlődik a delirium tremens borzalmas izgalmaival.

(Folyt. köv.)

Felelős szerkesztő: Nagy Miklós.

Kiadótulajdonos: Figuli Antal.

Pőmunkatárs: Fekete József.

Both János Petrozsény.

Ujonnan berendezett és felszerelt temetkezési vállalat Petrozsényben.

Nem kiméltem semmi kiadást, felszereltem és berendeztem tüzletemet újlag, s állandóan készletben tartok: mindenféle egyszerű és finom érez- és lakoporsókat, koszorúkat, szallagokat stb. elvállalok mindenféle temetéseket, ravatalokat világítással együtt úgy helyben, mint vidéken is.

Isten övjon mindenkit csapástól, de ha már a kérlelhetetlen végzet sujtott, miért ne fordulnánk ahoz a temetkezési vállalathoz a mely a legmagasabb kívánalmaknak megfelel és mégis a legolcsóbb; miután sikerült jutányos áron megvásárolnom a volt Teutsch-féle temetkezési szövetkezet esődtömegének legnagyobb részét és most abban a jó helyzetben vagyok, hogy bármely pillanatban elvállalhatók temetéseket a legegyszerűbbtől a legdiszesebb kivitelig, a gyászeset megtörténte után nyert bármí értesítésre — vidékre is — a legrövidebb idő alatt tiszteletemet megteszem, a rendelvényt átveszem és gondoskodom annak gyors és pontos kiviteléről, a legjutányosabb árakban.

Gyermekkoporsók 2 K.-tól feljebb, melyhez fejfakeresztet teljesen ingyen adok, nagy-nak 1 öl nagyságban 6 koronától feljebb 300 koronáig; egy temetéshez szükséges kellékek: u. m. koporso, szemfedél, párna, lepedő, gyermeknek 6 koronától feljebb, nagynak ugyanaz mint fent 12 koronától feljebb. Márványszíni gyermekkoporsók 2 koronától, nagy koporsók 6 koronától feljebb kereszttel vagy fejféval együtt.

Felszereltem és berendeztem tüzletemet újlag főképen azért is, mert a mélyen tisztelt nagyközönség részéről azzal a kitüntető bizalommal lettem kitüntetve, hogy ismerve pontosságomat és az árak megszámlálhatatlan utolérhetetlen méltányosságomat egy előfordult temetés esetén a végtisztesség megadásához szükséges összes kellékeket mindenki nálam szerezte be, s a temetést általam végeztette.

Szíves figyelmükbe magamat ajánlva továbbra is mély tisztelettel maradok

Both János

Petrozsény, a kórház mellett.

Sürgőnyczim: Both János Petrozsény.

Egy amerikai gyorsfőző

és

egy háztartási mérleg ingyen.

Mesésen olcsó árak mellett küldöm szét tulhalmazott raktáromból világhírű s kiválóságukért általánosan kedvelt **mexikói ezüst-áruimat** és pedig:

6 drb.	mexikói ezüst asztali kés,
6 „	„ „ evővillát,
6 „	„ „ evőkanalat,
12 „	„ „ kávéskanalat
6 „	kiváló desszertkést,
6 „	„ „ desszertvillát,
1 „	mexikói ezüst levesmerítő kanalat,
1 „	„ „ tejmerítőt,
2 „	eleg. szalon asztali gyertyatartót.

46 drb. összesen csak 6 frt. 50 krajczár.

Minden megrendelő ezenkívül jutalomképen egy amerikai gyorsfőzőt és egy szavatosság mellett pontosan működő 12½ kiló hordképességű háztartási mérleget kap teljesen díjtalanul. A mexikói ezüst egy teljesen fehér fém (belül is), melynek tartósságért és kiváló minőségeért 25 évi jótállást vállalalok. Sztéküldés a pénz előleges megküldése esetén vagy utánvétellel történik az európai raktárából:

Scheffer D. Sándor

Budapest, VIII., Bezerédy-utca 3. sz.

11—12

52215 szám.
III/I. b.

P á l y á z a t

Zimony, Töresvár és Vulkán m. kir. belépő állomásokon való alkalmazással három II. osztályú m. kir. belépő állomási őri állásra.

Ezen állásra első sorban oly kiszolgált altisztek tarthatnak igényt, a kik az 1873. II. tcz. értelmében polgári alkalmaztatásuk iránt való igényjogosultságukról igazolványt képesek felmutatni; előnyben részesülnek oly pályázók, a kik a magyar nyelven kívül Zimonyra nézve a szerb, vagy német, Töresvár és Vulkánra nézve pedig a román nyelvet is bírják.

Az illetmény 600 Hatszáz korona fizetés, Zimonyban szabályszerű lakpénz. Töresváron és Vulkánban természetbeni lakás és mindegyik állomáson 132 korona ruha illetmény járandóságból áll.

Ezen állások elnyerésére irányuló sajátkezüleg írt, a pályázó életkorát családi állapotát és eddigi szolgáltatását igazoló okmányokkal felszerelt folyamodványokat folyó évi július hó 1-éig a zimonyi illetőleg töresvári vagy vulkáni m. kir. belépő állomáshoz kell benyújtani, honnan az állással egybekötött teendőkre nézve felvilágosítások nyerhetők.

Megjegyzem, hogy a pályázóknak a fentjelölt három állomáshely melyikére leendő beosztására nézve magamnak a szabad rendelkezést fenntartom.

Budapest, 1904. május 13-án.

M. kir. földmívelésügyi miniszter.

5 k o r o n á é r t

küldők 4 1/2 kiló (kb. 50 drt.) kevésbé megsértült finom enyhe

pipere-szappant

rózsá, lilimtej, orgona, ibolya, rezeda, jácmin és gyöngyvirágból szépen összeválogatva. A pénz előzetes megküldése, vagy utánvétellel küldi:

Scheffer D. Sándor

Budapest, VIII. ker., Bezerédy-utca 3 szám.

703 szám.

1904 végreh.

Árverési hirdetemény.

Alulírott bírósági végrehajtó az 1881 évi LX. t.-cz. 102. §-a értelmében ezennel közhírré teszi, hogy a dévai kir. törvényszéknek 1904 évi 4321 számú végzése következtében Dr. Leitner Mihály ügyvéd által képviselt Stengel Ábrahám Neu Sanderi lakos javára Lichtenberg Adolf lupényi kereskedő ellen 5850 kor. s jár. erejéig 1904 évi április hó 29-én foganatosított kielégítés végrehajtás útján lefoglalt és 2842 k. 30 f.-re becsült következő ingóságok u. m.: különféle férfi-ruhák, cipők, csipkék, függönyök, női ruhák, női fejkendők, cipők és többféle bolti árucikkek stb. nyilvános árverésen eladatnak.

Mely árverésnek a puji kir. járásbíróság 1904. évi V 569/2 számú végzése folytán 5850 kor. tőkekövetelés, ennek 1904 évi márczius hó 25 napjától járó 6% kamatai, és eddig összesen 267 kor. 96 fillérben bíróilag már megállapított költségek erejéig, végrehajtást szenvedett Lichtenberg Adolf lupényi kereskedő lakásán leendő megtartására 1904. évi június hó 8-ik napjának délutáni 1 órája határidőül kitűzetik és ahhoz a venni szándékozók ezennel oly megjegyzéssel hivatalnak meg, hogy az érintett ingóságok az 1881 évi LX. t.-cz. 107. és 108. §-ai értelmében készpénzfizetés mellett, a legtöbbet ígérőnek, szükség esetén becsáron alul is, el fognak adatni.

Amennyiben az elárverezendő ingóságokat mások is le és felülfoglalták és azokra kielégítési jogot nyertek volna, ezen árverés az 1881 évi LX. t.-cz. 120 §. értelmében ezek javára is elrendeltetik.

Kelt Pujon, 1904. évi május hó 17 napján.

B. Bánffy Albert

kir. bír. végrehajtó.

SZŐLŐLUGAST

ültessünk minden ház mellé és kertjeinkben föld- és homoktalajon.

Erre azonban nem minden szőlőfaj alkalmas, (bár mind kuszó természetű) mert nagyobb része ha megnő is, termést nem hoz, ezért sokan nem értek el eredményt eddig. Hol lugasnak alkalmas fajokat ültettek, azok bőven ellátják házukat az egész szőlőérés idején a legkitünőbb muskatály és más édes szőlőkkel.

A szőlő hazánkban mindenütt megterem s nincsen oly ház, melynek fala mellett a legesekélyebb gondozással felvehető nem volna, ezenkívül más épületeknek, kerteknek, kerítéseknek stb. a legremekbbsé disze, anélkül, hogy legkevesebb helyet is elfoglalna az egyébre használható részekből. Ez a legháládatosabb gyümölcs, mert minden évben terem.

A fajok ismertetésére vonatkozó, színes fénynyomatu katalógus bárkinek ingyen és bérmentve küldetik meg, aki ezimét egy levelezőlapra tudatja. Cím:

Érmeleki első szőlőoltványtelep Nagy-Kágya, 15-20 u. p. Székelyhid.

Dupla villanydelejes kereszt vagy csillag

D. R. G. M. 88503. sz.

gyógyit és felüdit jótállás mellett: köszvény, reuma, asthma (nehéz lelegzés), almatlanság, fülzugás, nehéz hallás, epilepsia (eskór), idegesség, étvágytalanság, sápkor, fogfájás, migrén, tehetetlenség, influenza, valamint minden idegbetegségnél. Azon beteg, aki 88503. sz. készülékem által legfeljebb 45 nap alatt meg nem gyógyul, azonnal visszakapja a pénzét. Ahol már semmisenem használt, ott kérem az én készülékemet megkísérteni; megvagyok győződve, készülékem biztos hatásáról.

A nagy készülék ára 6 korona,

idült betegségeknek alkalmazandó

A kis készülék ára 4 korona,

könnyebb betegségeknek alkalmazandó.

A központi elárusítóhely szétküld utánvétellel vagy előleges fizetéssel a bel- és külföld részére.

Scheffer D. Sándor

Budapest, VIII., Bezerédy-utca 3 sz.

11-12

Kiadó üzlethelyiség.

Közvetlen a zárda szomszédságában lévő, Főutcára nyíló két nagy teremből álló üzlethelyiség azonnal kiadó.

Értekezhetni lehet:

Figuli Antal

nyomdatulajdonossal.

A legjobb alkalmi bevásárlási forrás.

A mélyen tisztelt vásárolni szándékozó nagyközönség fokozódó igényeit kielégítendő, hoztam meg azt a nagy anyagi áldozatot, hogy üzletemet áthelyeztem Ullman Lipót urnak a Kossuth Lajos utcán (főut) lévő díszes épületébe és berendeztem azt oly arányban, hogy elláthatok bármilyen háztartást a legyszerényebbtől a legmagasabb igényeknek megfelelőleg, nemcsak a bádigos szakmába vágó, hanem konyha- és háztartási eszközökkel. — Ajánlom továbbá elsőrendű híres gyártmányú **zománczozott edényeimet** a mit felelőség mellett a legpontosabb kiszolgálás és a legjutányosabb árak mellett eszközölk.

Azzal a kéréssel fordulok tehát a nagyérdemű közönséghez, hogy szükségleteit annál is inkább nálam méltóztassék beszerezni, mivel én csak a legjobbat adom s azt is a legolcsóbban. — Üzletemben selejtezett, ocska és rövid időn tönkre menő árut nem tartok, hanem mint szakember magam állítom elé és magam szerzem be a legtartósabbat, a legcélszerűbbet s árusítom a legolcsóbb árakon.

Elvállalom úgy a magas mint a legkisebb építményekre nézve a legdíszesebb és legegyszerűbb bádigos munkát, szavatosság és felelősség mellett.

Legyen szabad ugyanitt felhivnom becses figyelmét a tulajdonomat képező

„Első temetkezési vállalat”-ra,

melyet szintén kibővítettem úgy, hogy elvállalhatok mindenféle temetést — **vidéken is** — a legegyszerűbbtől a legdíszesebb kivételben, mindenki másnál a legjutányosabb feltételek mellett.

Raktáron tartok nagy választékban érc- és nikkelt koporsókat, fakoporsókat, sarkophágokat, mindenféle finom és egyszerű szemfedeleket, érc-, mű-, és élővirágokat, nagyszerű szalagokat, viasz- és szurokfáklyákat. Fakoporsók 2 krtól kezdve feljebb, — érczokoporsók 14 koronától feljebb.

Kápolnák, termék bevonása gyászszal, hullák elszállítása és hozatala, szóval a temetéshez szükségeltetett minden kellék csak általam eszközölhető a legjutányosabb áron a legkielégítőbb kivételben

kiváló tisztelettel:

Sároossy József

épület- és műbádigos, a petrozsényi „Első temetkezési vállalat” tulajdonosa.

A bevásárlott temetkezési cikkeknek a gyászbevonatok és a diszruhák teljesen ingyen kölcsönadatik.

Ny. Figuli Antal gyorsajtóján Petrozsény.